

(29/3 1954. Tilsvaer til lagmannsretten fra  
h.r.advokat M. Sterri.)

X. Forøvrig vil ankemotparten komme med de samme anførsler og påberope seg de samme bevis som for Skjønnskommisjonen.

XI. Foruten de vitner som er nevnt foran begjæres innstevnt følgende:

1. Disponent Sigv. Aannestad, Gjøvik.
2. Ligningssekretær Ragnar Sæhle, "
3. Byingeniør Tunold Hanssen, "

De to første skal sammen med det tidligere oppgitte vitne, Einar Finstuen, forklare seg om de foreliggende pristakster. De er alle medlemmer av Gjøvik Kontrollnemnd, avdeling for fast eiendom.

Byingeniøren skal forklare seg om eiendommens beliggenhet i forhold til vannstanden i Mjøsa.

XII. Jeg har ikke noe å bemerke til at denne sak forenes med ankesak: I/S Gjøvik Lense - Gjøvik kommune.

P å s t a n d :

Skjønnskommisjonens skjønn stadfestes og de ankende parter dømmes til in solidum å betale saksomkostningene.

Dette tilsvaer og vedleggene i tre eksemplarer.

1954, mars 29. T i l s v a r til Eidsivating lagmannsrett fra  
høyesterettsadvokat M. Sterri. (Dok. 54.)

Den ankende part: I/S Gjøvik Lense v/styrets formann gårdbruker  
Arne Rostad, Vardal.

Trossessfullmektig: Overrettssakfører Sverre Askvig, Gjøvik.

Ankemotpart: Gjøvik kommune v/ ordføreren.

Trossessfullmektig: Høyesterettsadvokat M. Sterri, Gjøvik.

-----

I. Skjønnet er bygget på et riktig rettslig og faktisk grunnlag.  
Det var således ikke tvil eller tvist om hvilket saksforhold



(29/3 1954. Tilsvar til lagmannsretten fra  
h.r.advokat M. Sterri.)

eller hvilke rettssetninger det skulle bygges på eller om den måten hvorpå skjønnsresultatet skulle vinnes, jfr. skjønnslovens § 28 og rettsboken.

II. Jeg forstår tilleggsanken slik at den ankende part ikke påstår at skjønnnet er vilkårlig. En slik påstand ville forøvrig ha vært ugrunnet.

III. At erstatningen er satt i en samlet sum er overensstemmende med gjeldende rett. Det bemerkes i denne forbindelse at den ankende part ikke har satt fram krav om oppdeling av erstatningen.

IV. Skjønnskommisjonen har tatt tilbørlig hensyn til alle de erstatningsfaktorer som den ankende part gjorde gjeldende. Det går fram av rettsboken.

V. Retten kan ikke prøve de skjønnsmessige forhold som er nevnt i tilleggsanken under I nr. 1, 2 og 3. Behandlingen av disse ting hører under hovedforhandlingen. Allerede nå finner jeg dog grunn til å bemerke: Skjønnskommisjonen har ikke begrenset kvantumet av tømmer til 400 m<sup>3</sup> om året, den hadde ingen grunn til å uttale seg om størrelsen av det framtidige kvantum og heller ikke om størrelsen av det areal som kan avhendes. For det første dreier det seg her om rent skjønnsmessige spørsmål, som ikke kan uttrykkes i eksakte tall, og for det annet framkom ikke den ankende part med noe krav om at det skulle gjøres nærmere rede for disse forhold i skjønnsgrunnene.

VI. De fremlagte spesielle skjønnsetninger er fullt lovlige. Den ankende part har ikke protestert mot dem, men tvertom medvirket i utarbeidelsen. Det var enighet mellom partene om at dersom ankemotparten ikke kunne oppfylle forutsetningene og det påførte den ankende part skade eller ulempe, skulle et senere skjønn fastsette tilleggserstatning, jfr. rettsboken



(29/3 1954. Tilsvar til lagmannsretten fra  
h.r.advokat M. Sterri.)

side 33 nederst og 34 øverst.

- VII. Det var ikke reist noe tvistespørsmål om den ankende part tilkom erstatning for fordyret utisleg og floring. Dette spørsmål er løst ved de framlagte skjønnsforutsetninger, jfr. rettsboken side 33 punkt 5 og det anførte under VI.
- VIII. Oppnevning av sakkyndige domsmenn er her helt unødvendig. Når det gjelder verdien av tømmer tilleggsplass og spørsmålet om utislag og floring av tømmer, er de forhold ordnet ved de framlagte og godkjente skjønnsforutsetninger, jfr. rettsboken side 32-35. Med hensyn til de andre spørsmål som tilleggssaken omhandler, er de som nevnt av rent skjønnsmessig karakter og ligger av den grunn utenfor rettens prøvelse. Bedømmelsen av disse krever forøvrig ikke noen fagkyndighet.
- IX. Spørsmålet om Skjønnskommisjonen ved et eventuelt nytt skjønn skal ha en ny sammensetning, hører ikke under domstolene, men administrasjonen.
- X. Som vitne begjæres avhørt byingeniør Tunold Hanssen. Han skal forklare seg om lensens beliggenhet i forhold til vannstanden i Mjøsa. Jeg legger i den anledning ved oppgave over høyeste vannstand i Mjøsa i årene 1930 - 1953.
- XI. Jeg har ikke noe å bemerke til at denne sak forenes med ankesak: Nils Ugland m.fl. - Gjøvik kommune.

P å s t a n d :

Skjønnskommisjonens skjønn stadfestes og den ankende part dømmes til å betale saksomkostninger.

---

Dette tilsvar i tre eksemplarer.

Vedlegget i et eksemplar.

---



1954, mai 12. P r o s e s s k r i f t til Eidsivating lagmannsrett fra Nils Ugland m.fl. v/h.r.advokat Hugo J. Mohn.

(L.r.dok. 4.)

I. I tillegg til ankeerklæringen nevnte jeg en del eksempler fra de senere år på omsetning av forretningstomter i Gjøvik. Jeg skal herved gi en del ytterligere eksempler:

1. Falstrøms plass nr. 1 ble ved skjøte tinglyst 6. mars 1923 solgt til Vardals Sparebank for kr. 23.000,-. Tomten har et areal av 886,53 m<sup>2</sup>, hvorav gater 231,28 m<sup>2</sup>. Den effektive tomt er således 655,25 m<sup>2</sup>. Prisen tilsvarte derfor kr. 35,- pr. effektiv kvm., hvortil kom grunnavgift etter bykontrakten for hele arealet.

2. Kauffeldts plass nr. 3. Denne eiendom ble solgt fra C. M. Lundgreens dødsbo til Norsk Tankanlegg A/S ved skjøte tinglyst 5/9 1927 for kr. 30.000,-. Tomten har et areal av 2272,43 m<sup>2</sup>, hvorav gater 940,12 m<sup>2</sup>. Den effektive tomt er således 1332,31 m<sup>2</sup>. Prisen tilsvarte derfor kr. 22,50 pr. effektiv kvm. Hertil kommer grunnavgift etter bykontrakten for hele arealet.

3. Jernbanegaten 4. Den ble solgt ved skjøte fra Sverre Holm Skattum til Norges Bank for kr. 12.000,- tinglyst 28/7 1930. Tomten har et areal av 632,99 m<sup>2</sup>. Prisen tilsvarte derfor ca. kr. 19,- pr. kvm., hvortil kommer grunnavgift etter bykontrakten.

4. Storgaten 2 a. Den ble solgt ved skjøte fra magistrat og ordfører til O. Steen for kr. 27.000,- tinglyst 8/4 1920. Den har et areal av 429,5 m<sup>2</sup>. Prisen tilsvarte derfor ca. kr. 63,- pr. kvm. hvortil kommer grunnavgift etter bykontrakten.

5. Storgaten 18 a. Den ble solgt ved skjøte fra O. Qvamme og O. Halvorsen til Sporveienes Bensindepot Nor A/S



(12/5 1954. Prosessskrift til lagmannsretten  
fra h.r.advokat Mohn.)

for kr. 15.000,- tinglyst 17/9 1940. Tomten har et areal av 741,4 m<sup>2</sup>. Prisen tilsvarte derfor ca kr. 20,- pr. kvm. Ingen grunnavgift.

6. Nedre Torvgate 1 a. Den ble bortleiet fra Harald Mohn til Asbjørn Wold for årlig avgift kr. 1.600,- ved leiekontrakt tinglyst 18. mai 1946. Tomten er på 835,57 m<sup>2</sup>, hvorav gater 224,78 m<sup>2</sup>. Det effektive areal er således 610,79 m<sup>2</sup>. Etter en kapitaliseringsprosent av 3,5 tilsvarer leieavgiften en pris av ca. kr. 70,- pr. kvm. effektiv tomt, hvortil kommer grunnavgift etter bykontrakten av hele arealet.

7. Strandgaten 22 og 24. På en tomt av disse eiendommer er det den 30/1 1947 tinglyst leiekontrakt fra L.O.Onsrud til Fro-Ga-Mo for årlig avgift kr. 3.600,-. Da arealet ikke er angitt anmoder jeg byingeniøren om å oppgi dette.

Siden disse overdragelser, eller bortleier av tomter, har det som bekjent vært en betydelig prisutvikling, ikke minst i Gjøvik sentrum hvor det praktisk talt ikke finnes ledige tomter å oppdrive. Den pris som skjønnskommisjonen har satt for Strandgaten 13 a kr. 10,- pr. kvm. tilsvarer derfor ikke "det alminnelige prisnivå i Gjøvik". Skjønnnet er derfor vilkårlig og bygger ikke på et riktig rettslig eller faktisk grunnlag.

II. De pristakster som advokat Sterri har fremlagt med sitt tilsvare av 29. mars d.å. vil jeg komme tilbake til under hovedforhandlingen. Når advokat Sterri imidlertid nevner at skjønnskommisjonen har befaret enkelte av de eiendommer som er omhandlet i nevnte pristakster og som den mente var av særlig betydning for bedømmelsen av prisnivået og dermed for det foreliggende skjønn, vil jeg bemerke at dette er ukjent for meg skjønt jeg var med under alle befaringer, og



(12/5 1954. Prosesskrift til lagmannsretten  
fra h.r.advokat Mohn.)

jeg må derfor be oppgitt hvilke eiendommer det forsåvidt siktes til.

III. 1. Da ankemotparten mener at pristaksten over Øvre Torvgate 24 b skulle stå i en særstilling og har begjært innstevnt vitner i den anledning, oppgir jeg forsåvidt som bevis:

Formannskapssekretær Sigurd Evang, Vardal.

2. Når det gjelder bilag 25 til advokat Sterris tilsvær, den tomt som nå brukes av Gjøvik Stenindustri, benekter jeg at den gir bedre muligheter for utnyttelse enn Strandgaten 13 A.

IV. I brev fra lagmannsretten av 11. mai 1954 er det meddelt at ankeforberedelsen ansees ferdig. Det kan jeg ikke være enig i. Jeg har i tillegget til ankeerklæringen begjært at det oppnevnes domsmenn med særlig kyndighet til å bedømme forretnings- og industritomter i byer. Ankemotparten har protestert imot denne begjæring og har også protestert mot at domsmennene ikke oppnevnes fra Gjøvik. Jeg anser det av vesentlig betydning at dette spørsmål - om fagkyndige domsmenn bosatt utenfor Gjøvik - blir avgjort før ankeforberedelsen går videre. Det kan være avgjørende for bevisføringen. Jo mer fagkyndighet det er i retten, jo mere kan bevisføringen innskrenkes. I tilslutning til hva jeg før har nevnt om dette spørsmål vil jeg nevne at spørsmålet om en ny rutebilstasjon på Gjøvik, og den takst som skjønnsskommisjonen i den anledning har avgitt, naturlig nok har opptatt folks oppmerksomhet i betydelig grad. Jeg har personlig hatt flere henvendelser fra folk som mener at taksten er meningsløs lav og at det må gjøres hva det kan for å få den opphevet. Også dette,



(12/5 1954. Prosesskrift til lagmannsretten  
fra h.r.advokat Mohn.)

hensynet til opinionen, er et moment som taler for at domsmennene ikke skal tas fra Gjøvik. Ved oppnevningen av domsmennene er jeg enig i at det tas hensyn til den begjæring som for såvidt er fremsatt fra I/S Gjøvik Lense.

V. I anledning av lagmannsrettens skrivelse av 11.ds. vil jeg bemerke at det er umulig for meg å ta saken før rettsferien. Hvor lang tid hovedforhandlingen vil ta er ikke godt å si, men det bør regnes med 3 - 4 dager.

Nærværende i 3 eksemplarer.

1954, mai 22. P r o s e s s k r i f t til Eidsivating lagmannsrett  
fra Gjøvik kommune v/ h.r.advokat M. Sterri.

(L.r.dok. 5.)

De ankende parter prosesskrift av 12. ds. foranlediger disse korte merknader fra min side:

A. De salg eller leieforhold som er nevnt under I er uten enhver betydning for den foreliggende sak. Tiden for rettsstiftelsen, eiendommenes beliggenhet i byens sentrale forretningsstrøk og forholdene forøvrig gjør at det ikke foreligger noe sammenligningsgrunnlag. Det var vel også grunnen til at de ankende parter ikke påberopte seg eller nevnte disse ting under skjønnet.

Lagmannsretten vil ved befarung under hovedforhandlingen kunne overbevise seg om riktigheten av foranstående.

B. Skjønnskommisjonen foretok befarung av Strandgaten 13 c, 16 og 16 a (vedlegg 8 til tilsvaret), Strandgaten 17 a (vedlegg 13 til tilsvaret), Strandgaten 38 a (vedlegg 20 til tilsvaret) og Strandgaten 17 a, b og c (vedlegg 22 til tilsvaret). Skjønnskommisjonen gikk forbi disse eiendommer



(22/5 1954. Prosesskrift til lagmannsretten  
fra h.r.advokat Sterri.)

flere ganger under sakens behandling og befaringen. Det samme gjelder Øvre Torggate nr. 24 b (vedlegg 17 til tilsvaret). Hvorvidt den foretok befaring av andre påberopte eiendommer, har jeg ikke kjennskap til. Forholdet er etter min oppfatning uten betydning, ut fra denne betraktning: Skjønnskommissionens alminnelige medlemmer er enten født eller har i lengere tid bodd i Gjøvik. De har således et inngående kjennskap til alle eiendommer i byen, både når det gjelder beliggenhet og andre forhold av betydning. Det samme er tilfelle med formannen når det gjelder de eiendommer som er nevnt foran. Vanlig befaring var derfor unødvendig, men den ble allikevel foretatt i nødvendig utstrekning.

- C. Hva angår spørsmålet om oppnevning av fagkyndige domsmenn, henviser jeg til tilsvaret punkt VIII. Det foreligger i denne forholdsvis enkle sak ikke et eneste spørsmål som krever annen sakkyndighet enn den som rettens juridiske medlemmer sitter inne med. En oppnevning av domsmenn vil bare vidtløftiggjøre saken, medføre unødige utgifter, samtidig som det er vanskelig å finne noen utenom Gjøvik som har forutsetninger for å ta standpunkt til de foreliggende rettsspørsmål.

Når de ankende parter nevner henvendelser fra folk som mener at taksten er meningsløs lav og at det må gjøres hva det kan for å få den opphevet, er dertil å merke: Hva utenforstående "folk" mener om et takstresultat, har liten verdi. Det ville stå sørgelig til med vår skjønnsinstitusjon, om slike løse forhold skulle tillegges vekt. Siden slike ting er trukket fram av de ankende parter, kan jeg nevne at flere av byens menn har uttalt til meg at de ikke skjønner at denne sak er påanket. Slike uttalelser tillegger jeg som nevnt ikke noen vekt, og jeg akter derfor ikke å påberope meg dem.



(22/5 1954. Prosesskrift til lagmannsretten  
fra h.r.advokat Sterri.)

D. Saksforberedelsen er ferdig fra min side. Da det er av stor betydning for ankemotparten å få avgjort saken, så snart som mulig, ber jeg om at hovedforhandlingen berammes så snart det lar seg gjøre.

Stedet for den er Gjøvik og jeg antar at saken vil ta 2-3 dager.

Ankemotparten ønsker avhørt disse vitner:

1. Normann Voll, Gjøvik.
2. Einar Finstuen, "
3. Nils Fostvedt, "
4. Ivar Huuse, "
5. Sigv. Aannestad, "
6. Ragnar Sæhle, "
7. Tunold Hanssen, "

Under hovedforhandlingen vil det bli medbragt kart som tydelig viser hvor de forskjellige eiendommer ligger. Byingeniøren vil orientere retten om forholdet.

1954, oktober 9. Av p r o s e s s k r i f t til lagmannsretten  
fra h.r.advokat Hugo J. Mohn. (L.r.dok. 11.)

- - - - -

III. Det er meddelt meg at den rutebilstasjon, som er planlagt på Strandgaten 13 A, skal utføres på en helt annen måte enn det var forutsatt da saken ble behandlet av skjønns-kommisjonen. Samtidig er det dog uttalt av ordføreren at den nye plan ikke vil influere på den overenskomst som ble inngått mellom eierne av Gjøvik Trevarrefabrikk og Gjøvik kommune og som er inntatt som spesielle skjønnsforutsetninger i skjønns-kommisjonens rettsbok side 26 til 29. Jeg legger da dette til grunn, men nevner at en viss korrigering må det til idet



(9/10 1954. Av prosesskrift til lagmannsretten fra h.r.advokat Mohn.)

den tegningen som de spesielle skjønnsforutsetninger viser til, ikke lenger skal legges til grunn for utførelsen av bebyggelsen.

Både av denne grunn, og da det vil være av betydning for lagmannsretten å se hvilken utnyttelse Strandgaten 13 A gir muligheter for ved projektet, må jeg anmode om at den plan for rutebilstasjon og forretningsbygg på Strandgaten 13A, som eksisterte da skjønnskommisjonen var i virksomhet, og den nye plan som det nå arbeides med, blir forevist under hovedforhandlingen i lagmannsretten.

IV. - - - - -

1954, desember 7. Av p r o s e s s k r i f t til lagmannsretten  
fra h.r.advokat Hugo J. Mohn. (L.r.dok. 15.)

- - - - -

II. I mitt tillegg til ankeerklæringen og i mitt prosesskrift av 12. mai 1954 har jeg gitt en del eksempler på omsetning av forretningstomter i Gjøvik. Disse opplysninger har jeg fått fra sorenskriverkontoret, og advokat Sterri har derfor underhånden meddelt meg at han ikke fastholder sin anførsel i prosesskrift av 29. oktober d.å. om at de dokumenter som ligger til grunn for omsetningene skal fremlegges.

- - - - -

---oOo---

G j ø v i k , den mars 1955.

Hugo J. Mohn  
høyesterettsadvokat

Sverre Askvig  
overrettssakfører

Utdraget vedtas med vanlig forbehold om tilleggsutdrag.  
G j ø v i k , den mars 1955.

M. Sterri  
høyesterettsadvokat